

במאת מערכות

אגרות קוראים

הכוח העברי העליון בהתחלואה בקרק לכההרת מחשבות,
לגביהן הצעות, להקשת פרכים.
"במאת מערכות" נוצרה עמק מקום להבהרת הרעיון
והפילוסוף של קהל הקוראים ואנשי העמל. מעל במתו זו
יכלה הקורא הער, החורף למאמץ הכוח ולמילוי משימותיו,
להגיב על מושגים אתהלכיים, לערער על הנחות מקובלות
ולחיות יוצא להצלות מחשבות ומתקנות.

ומה בענין חיל הרגלים?

המוצאת והנכונה, הנעשית בתיאום בין כמה יחידות וכלי-נשק שונים, נדרשת רמת אנטליגנציה הרבה למעלה מן הבינונית, כי אחר הכל, בו יותר מאשר בכל איש-צבא אחר, תלוי גורל ההצלחה ב"קרב. אף רוחו של איש חיל-הרגלים מן ההכרח שתהא הגבוהה ביותר, כי המאמץ הנדרש ממנו, הפיזי הממשי והמאמץ שבהסתכנות, תובע רוח-קרב איתנה. חלילה לנו מלזלזל בשרותים, אולם, מאידך, אסור שנחשיב את איש-השרות מעל הלוחם. אחר הכל, לא באו השרותים אלא לשמש את הלוחמים. אך לא רק מסיבה זאת. רוב מקצועות השרות אינם דוקא מקצועות צבאיים טהורים, אלא להיפך, מקצועות טכניים, הקיימים ברובם גם במשק האזרחי, שהנם הכרחיים לקיום המנגנון הצבאי. אולם, בעוד שאין קושי רב בהפיכת איש מקצוע אזרחי, לער בד במקצועו הוא במסגרת הצבא. הרי אין לנו שום מקצוע אזרחי אשר יכשיר אזרחים לקראת שרות כלוחמים בצבא. הכשרה לכך ניתנת אך ורק במסגרות הצבאיות. עלינו לזכור כי בשעת הד"מלחמה עלינו לבחור למקצועות השרותים בראש וראשונה את אלה שאינם מתאימים למלא תפקידי לחימה. ועל כן, אם נכשיר עתה כל מי שרצונו בכך כאיש שרות, הרי אחר-כך, או שנאלץ לותר על הכשרתו המקצועית ולהעבירו לשורות הלוחמים, או שנפסיד חייל אשר בפוטנציה יכול היה להיות לוחם טוב.

"הצבא מעודד את הרצון ללמוד, בהענקת תרומת-שכר למומחים מכל הסוגים". מלים אלה מופיעות בחוברת הנגה המשמשת כתעמולה לגיוס לצבא הקבע. אולם, נשאלת שאלה פשוטה: תוספת-שכר מקצועית זו ביחס לאיזה מקצוע היא? מיהו אותו חייל סתם, הבלתי מקצועי, אשר שכרו משמש כיסוד אצלינו? נראה שהתשובה היא פשוטה — זהו איש חיל הרגלים. גוהג בעולם הוא שתוספת-שכר מקבלות דוקא היחידות הלוחמות, אנשי חיל-הרגלים, ולא השרותים. אך לא תוספת-השכר היא שמדאיגה, הוד שש הוא חמור הרבה יותר — מי יהיו אנשי חיל הרגלים שלנו, ומה דמות תהיה לחיל זה. יסוד כל הגישה המוטעית הזו בא מתוך הנחה בלתי נכונה כאילו לוחמים קל להכשיר, בעוד שאנשי-מקצוע קשה יותר. וכאן אין המדובר באנשי המקצוע שבקרב הלוחמים — הוה אומר המפקדים, המקלענים, הסיירים, הצלפים, אנשי הנשק האנטי-טנקי, ואחרים, אשר הכשרתם דורשת קורסים ארוכים ונסיון ממושך בעבודה מעשית. החייל הפשוט, הטוראי, — על מנת להפכו ללוחם המסוגל לפעול הן כפרט והן במסגרת יחידתו הגדולה, תוך שליטה מלאה בכלי-נשקו המסובכים, נדרשים לכך תקופת זמן אשר אינה גופלת מזו הנדרשת ללמוד כל מקצוע אחר בצבא, וברוב המקרים הריהי אף ממושכת יותר. יתר על כן, כתנאי לפעולתו

לקראת מצב בלתי רצוי זה. מן ההכרח שנתקן את המעוות כל עוד ניתן הדבר.

ש. יונג

חלילה לנו מלהגיע למצב בו יסתכלו על כל חייל רגלי, כעל "טפש אשר לא ידע להסתדר", אולם הדרך בה נוקטים אנו עתה עלולה להובילנו

שירות האשה בצבא

הרפואה, מקצועות שונים בחיל-האוויר, בחיל-הים, נהגות ונשקות. החיילות לא הצליחו בעבודות מטבח ונקיון, ואין גם נטיה בצבא להעסיקן במקצועות אלה. החיילות תהיה יעילה ביותר לצבא בתפקידים הנזכרים, אולם לשם כך עליה לקבל הכשרה מספקת. בהתאם לחוק שרות הבטחון תש"ט, על הנערה לשרת שנה אחת בלבד. במשך תקופת שירות קצרה זו לא תוכל להספיק ללמוד מקצוע צבאי ולא יהא ביכולתה למלא את תפקידה בעת הצורך.

דרישתנו אינה באה מתוך המחשבה שמדי הצבא טובים הם לאשה. באותה מידה אין כל כונה להפכה לחייל-מקצועי; אולם, אם רוצים אנו שהחיילות תוכל לתרום אף היא את חלקה בזמן מלחמה, מן ההכרח להכשירה לכך, וזאת ניתן לעשות רק באם יוארך זמן שרותה. הכשרתה של האשה אינה קלה כלל ועיקר מזו של הגבר, ואין טעם, איפוא, להגדיל דוקא את זמן שרותה היא.

ועוד נקודה אחת. על האשה בארץ זו להיות שותפה שות-זכויות. לגבר בהגנת המולדת, כשם שהיתה שותפה למפעל בנין הארץ. רעיון זה צריכה להחדיר כל אם בישראל בבתה ואז לא יהיה מקום עוד להשתמטות ולרצון בזכויות יתר.

גם בצבא הקבע יש כר נרחב לפעולתן של נשים. והקריאה לגיוס לצבא הקבע מופנית גם אליהן. יש צורך רב בבעלות המקצוע שצינתי למעלה, וכן יש צורך בסגל פיקודי והדרכתי להדרכת השנתונים הצעירים שיגויסו מדי שנה, ולארגון חיל המלואים. סגן-אלוף ש. ורנר

שירותה של החיילת בצבא, חשיבות תפקידה ועילותה אינם ברורים ואינם ידועים לאנשי צבא רבים ולשכבות רבות בצבור. עובדה זו גרמה לכך שאיפי הויכוח בכנסת על שירות האשה בצבא, ותוצאותיה, אינם בעצם בהתאם לצרכי הצבא. אנסה להבהיר את עמדתנו כלפי שירות האשה בצבא. שתי פנים לבעיה: א. צורך דחוף בכוח-אדם בצבא, הן בעת שלום והן בזמני מלחמה. במדינה כשלנו, עם מספר אוכלוסים קטן, אין אפי-שרות להסתפק בהטלת תפקיד ההגנה והבטחון של הארץ על שכמי הגבר בלבד. ב. תביעתה של האשה לשמור על מעמדה ושיתופה במסגרת כחות הבטחון במדינה, כשם שעשתה זאת מאז תקופת "השומר". רצינו לברר לעצמנו מה היתה יעילותה של האשה במלחמה. לצורך זה נערך מחקר יסודי. התברר, שלדעת כל המפקדים מלאו החיילות תפקיד חשוב בכל המקצועות הצבאיים המתאימים לאשה. אולם קיים ויכוח על כך אם יש להעסיקה גם בחיל הרגלים. רוב המפקדים נוטים להוציא את החיילות משירות בחיל-הרגלים, כי כל מטה יחידה בחיל-הרגליים, ואפילו מטה חטיבה, הוא נייך במידה רבה ועלול לא פעם להימצא קרוב לחזית שבה לא רצוי להחזיק חיילות.

פרט לחיל-הרגלים יכולה החיילת למצוא מקימה במתקנים ובמשרדים צבאיים שבהם היא יכולה למלא ביעילות רבה, ולעתים העולה אף על זו של החייל, את התפקידים דלהלן: פקידות מכל הסוגים, מנהלה, אפסנאות, מקצועות הקשר, רוב המקצועות בחיל-

הערות לבעית ההתגוננות

ואכן, בו ברגע שנעצרה התקפתו נכשלה מזימתו. התגוננות אין פרושה המתנה סבילה להתגרות האויב ולהתקפותיו במקום ובדרך בהם הוא יבחר. להיפך, יש להמנע בכל הדרכים מפני הפיכתה לכוז. אמנם נכון הדבר כי התוקף הוא הנע בזירת המלחמה והמתגונן הוא הקבוע, אך דוקא את זאת אפשר להפוך ליתרון גדול. על ידי כך ניתנות למגן האפשרויות לבחור בשטח נוח ביותר לעריכת היחידות דות ולהצבת הנשק, שטח המבטיח גישות, שדה

בכל פעולה מלחמתית יש צד תוקף וצד נתקף. מטבע הדברים הוא שהצד הנתקף הוא הצד המתגונן ומטרתו היא לשמור על הקיים; בעוד שמטרת הצד התוקף היא להשיג את אותו "קיים". הגדרה פשוטה זו יפה למעשה לגבי מצב העניינים בפרוץ מלחמה. עם התפתחות מעשי האיבה עלולים הצדדים להתחלף בתפקידיהם. למעשה יש למתגונן האפשרות לבחור בין התקפה לבין התגורר ננות, בעוד שלתוקף רק דרך אחת והיא ההתקפה.

ראה ושדה־אש ואשר המשלטים בו ומבנה הקרקע עלולים להקשות על האויב בהסתערות עליו. בשטח זה יכול המתגונן לנצל כל מחסה טבעי ולשפרו באופן מלאכותי, להתאימו לנצול מלא של כל כלי־נשק לפי תכונותיו השונות, לתכנן לפיו תכנית־אש מחושבת ולדאוג לקשר מתאים בין היחידות לשם תאום־פעולה וסיוע.

לא כן הצד המתקיף הוא נאלץ לותר על יתרונות אלה, ודוקא בשלבים המכריעים של הפעולה; ואת תכונותיו חייב הוא לערוך בהתחשב עם קוי ההגנה של המתגונן. בגלל היותו בתנועה יורד ממילא כח אש, ונהול המערכה, תאומה והקשר סובלים דוקא בשעות המשבר.

התגוננות זו היא ששת ההתגוננות המתוכננת. את השיטה הזו מציינת, נוסף לכל הנזכר לעיל, התכונה ל„החזיק“ את קו החזית בכח מצומצם בלבד, ולעומת זאת לרכז בעורף כוח אדם מספיק לשם התקפת־נגד בה תושג עדיפות מקומית וזמנית לפחות.

תכונותיה של ההתגוננות המתוכננת

- א. עליה להיות בעלת יוזמה עצמית ובלתי כפופה ככל האפשר לרצונו של האויב.
- ב. תכנונה וארגונה מבוססים על סיור ותצפית.
- ג. תכנית ההתגוננות מישתתת על נצול מלא של כל התכונות והיתרונות הכלולים בשטח ההתגוננות בכלל, תוך נצול מלא של גורם ההפתעה.
- ד. מטרתה של כל התגוננות היא לעבור, בסופו של דבר, לפעולה תקפנית, ולשם כך היא שומרת על כוח המלואים שיהיה חפשי לפעולה.
- את היוזמה העצמית ואת חפשיות הפעולה משיג המתגונן ע״י ותור מראש על הגנת אותם השטחים בזירת מלחמתו אשר אינם נוחים מבחינת ההתגוננות, ואשר נתנים לפנוי. מערכת ההגנה המוקמת חייבת להיות בשטח אשר התוקף מוכרח לעבור בו, ללא כל יכולת לאגפו. אל לה להיות קו אחד ולא רצועה רצופה ומוצקה אחת, אלא תהא מושתתת על אזור בעל עומק מכסימלי, אשר היחידות בתוכו ערוכות בתאי התגוננות עצמיים המסעים זה לזה והערוכים בהתחשב עם השטח, גורם ההפתעה ותפקידי־האש שלהם במסגרת תכנית־האש הכללית.
- גורמי הפתעה במערכת ההתגוננות הם כִּסְיֵי התגוננות וזמניים — אגפיים ועורפיים — המשמשים עמדות אש בלתי צפויות כן מביאים הסוואה נכונה והקמת עמדות מדומות להפתעות רצויות ביציר או חסימה המבוססים על ניצול מחסה מראה טבעי או

מלאכותי עלולים להפתיע את האויב ולהוציא ע״י כך את היוזמה מידו. ואחרון לגורמי ההפתעה, אחד החשובים שבהם, הוא הסכון כוחות־אדם מספיקים מאחורי הקוים, והכנסתם במפתיע לקרב בכדי להדוף את האויב לשטח ההשמדה של אש המתגונן או בכדי להביא הכרעה במערכה. בסיכום אפשר לומר כי המפקד הבוחר גזרת הגנה חייב להביא בחשבון את הגורמים דלקמן:

1. מוימת האויב.
2. שליטה על הסביבה — שדה־אש ושדה־ראיה.
3. אבטחת אגפים.
4. גישות נוחות למתגונן.
5. בצורים קיימים ואפשרות להקים בצורים וחסומות והסוואתם.
6. דרכי גישה לוחלים — במקרה זה יש להעדיף שטח אשר דרכי הגישה לוחלי האויב אינם נוחים בו, כגון עליות קשות, שטח בנוי ושטח מטעים.
7. עמדות תצפית.
8. קשר.
9. אכסון, אספקה ומים.

בנין מערכת ההגנה

- א. מערכת ההגנה מתחלקת לגזרות אשר לכל אחת מהן נקבעת יחידה האחראית לפעולה בתוכה.
- ב. אבטחת הגזרה נעשית ע״י „משמרות קדומי־ניס“ המוקצים ע״י היחידה האחראית בגזרה.
- ג. יש לתפוס בשטח ובקרבת גזרת ההגנה כל משלט העלול לאפשר לאויב תצפית נוחה או פעולה יעילה למתגונן. זהו קו „העמדות הקדמיות“, תפקידו הוא לעצור באופן זמני את האויב, להכריחו להערכות הרחק מקו הגנה ראשי ולגלות ע״י כך את עצמתו ומגמותיו. קו הגנה קדמי המוחזק בצורה נכונה עלול לא רק להסב אבדות אלא להפחית במידה נכרת את תנופת התקדמותו ולהוציאו מציר ההתקדמות שלו.
- ד. מאחורי קו „העמדות הקדמיות“ נמצא „שדה ההגנה הראשי“. בין שנים אלה מוצאים המשמרות הקדומניים. תפקידם לצפות, להבטיח בפני התקפת פתע, ולהשהות האויב עד להערכות הסופית בשדה ההגנה הראשי.
- ה. ליחידות קו ההגנה הקדמי יש לתת נשק אבטומטי מעל לתקן הרגיל, וכן יש לציידם בנשק נגדי־שר ון בכמות מספקת. בשעת הצורך יש לציידם אף בתותחים קלים.
- ו. „שדה ההגנה הראשי“ הוא הגורם אשר

3. אש חוסמת, המאלצת את האויב לבחור בקו התקדמות הרצוי למתגונן, והמביאתהו לתחום האש המשמידה.

4. אש משמידה שתפקידה להשמיד בתחומת את האויב; היא האש המרוכזת לפני קו ההגנה העיקרי.

5. אש חרום, המכוונת לגרש אויב שפרץ לשדה ההתגוננות הראשי ולהדפו חזרה לתחום האש המשמידה.

לכלי הנשק יש להתאים את תפקידיהם לאור תכונותיהם ומתוך תאום בין הגזרות השונות. על כל כלי להיות מטווח מראש גם בעמדות אלטרנטיביות. כן יש לקבוע את תפקידו באש החרום, שעליו למלא ללא עכוב וללא אתרעה קודמת.

התקפת הנגד

לאחר שהתקפת האויב נשברה ע"י האש של הקו הראשי או בתוך שדה ההתגוננות עצמו, יש לערוך התקפת-נגד בכדי לנצל את אפיסת כוחותיו של האויב ולהביא ע"י כך לידי הכרעה בקרב. התקפה זו תהיה יעילה בעיקר לכשתבוא מן האגף, במקרה שהאויב נסוג יש לדלוך אחריו ולהפוך את נסיגתו למנוסה, כי בצורה זו לא רק שקרבנותיו עצומים אלא גם רוחו הקרבית תפגע קשות.

מרדכי גיכרמן

עליו מוטל עיקר התפקיד של בלימת האויב הש"מדתו. היחידות בו ערוכות בתאי התגוננות עצמאיים המסיעים זה לזה ע"י אש אגפית. אויב הפורץ לשדה ההגנה הראשי נתפס בכל מקום באש ההודפת אותו לאחור. כוחו העיקרי של המתגונן הוא באשו הערוכה לפי תכנית אש כללית ואחידה. עיקר האש מתרכזת כמסך לפני קו ההגנה העיקרי אשר הוא הקצה הקדמי של "שדה ההתגוננות הראשי".

נ. בתוך שדה ההתגוננות הראשי, ומאחוריה יש לדאוג לעמדות אלטרנטיביות לרכוז אש מתוכננת לשם סתימת פריצות.

ח. בעורף, וליד גישות נוחות, מתרכז הכוח למכת-נגד. יש לדאוג לכך שמקום רכוז מלואים אלה יהיה כזה שמצד אחד לא יסתבך בקרב מוקדם מדי, או יתבזבו טיפין טיפין, ומצד שני שומה שיהא קרוב במידה מספקת בכדי להכנס לפעולה בשעת הצורך. כאמור, עיקר כוחה של ההתגוננות הוא האש, עצירת האויב והשמדתו צריכים להעשות על פי תכנית-אש המבוססת על כוון ההתקפה המשוער, ידיעת תכונות הנשק ונצולן לפי צורת הקרקע, כוח האויב וטכסיסיו, תצפית לטוח רחוק, תכונות השטח, וקשר הדוק.

תכנית האש מתחלקת לסוגי-אש, כדלקמן:

1. אש מטרידה המכוונת אל האויב המתקדם ועפרו (דרכי גישה, רכוזים וכו').
2. אש המיועדת לשיתוק אש האויב.

למעמד עוזר-הקצין בחיל התותחנים

הצבאות הזרים שלנו, מתוך שרות פעיל בצבא הבריטי בזמן מלחמת העולם.

באותה תקופה הורגש מחסור עצום דוקא בסוג הראשון של אנשי החיל, המעוט, אשר הכשרתו דורשת זמן רב, וקשה היה להגשימה תוך לחץ הזמן, ואז, כפתרון, החליטו להקים מעמד מיוחד במינו, מחוץ למעמד קציני החיל, אשר תפקידו יהיה לבצע את כל העבודות החשובות, ואשר יקבל הכשרה מקצועית כמעט מלאה. שכבה זו הוקמה, אפוא, הן משום שהיתה קיימת גם בצבא הבריטי והן, ובעיקר, כדי לפתור את המחסור החריג במפקדים בחיל התותחנים הצעיר. אנשים אלה, שלא ניתנה להם כל דרגה צבאית, שימשו כעוזרים לקצינים (ע"קים). עצם השם מעיד על תפקידם ומהותם של אנשי צבא אלה. מחובתם היה לבצע את כל העבודות האחראיות והחשובות. תצפית-אש,

מלאכת ההפעלה של תותח-השדה מתחלקת בין שני סוגי אנשים, אשר ביניהם רובצת תהום עמוקה. הסוג הראשון, אשר הוא המעוט בין השנים, הוא המחליט, מחשב, פוקד ובכלל קובע את אש הסוללה, ולו דרושים הכנה רבה ואמון רב, וידיעות מוקדמות במתמטיקה, טקטיקה, טופוגרפיה ובעוד מקצועות. ואלו הסוג השני, הרוב — מתפקידו לבצע את העבודה המכנית בלבד, וכמובן דרושים לו פחות אימון וידיעות. המיעוט נושא גם באחריות כבדה, וכל שגיאה בחישוביו עלולה לגרור בעקבותיה תרצאות גורליות.

בזמן הקמת חיל-התותחנים, בעצם ימי המאבק והסערה, השפיעו בעיקר שני גורמים על מבנהו שיטותיו והרכבו, האחד היה הצורך המידי בהקמת החיל ובהפעלתו; והשני — הרוגמה אשר עמדה לנגד עינינו והיתה ידועה לחלק הגדול ביותר של "תותחני

הקבלת תותחים והישובים אחרים אשר בדרך כלל ביצעו קצינים. במקרים רבים נאלצים היו אף להחליף ממש את הקצין ביחידה. הכשרתם המקצר עית היתה יסודית ביותר. הקורס שעברו נמשך ברובו שלוש חודשים; משך זמן רב ביותר לגבי אותה תקופה (קורס הקצינים נמשך אז לא יותר מ-4 חודשים). ומן הראוי לציין שהזמן שהושקע בהכשרתם לא בזבז, והנסיון עלה יפה. הנסיון במערכה מעיד על כך. לא פעם הופקד בידי הע"קים גורל הסוללה וגם גורל האש של הסוללה, והם מל-או את תפקידם כנאמנות, רצון-כן וסיפוק רב. המפקדים בהל העריכו ביותר את שרותם והישיגיהם של הע"קים, והם נהנו אף מכל אנתן הזכויות שהיו מנת חלקם של סמלים וקצינים.

עם סיומה של המלחמה, חזרו הסוללות לבסיסן. והנה בבת אחת נשתנה מעמדם של הע"קים, ונוצר כלפיהם יחס חדש, אשר בלי כל ספק הטיל צל כבד על השקפותיהם ושינה את יחסם לצבא כולו ולמקצועם בפרט, ולא לטובה.

אחרי הקרבות נגמר בעצם תפקידם. המפקדים התחלפו, באו חדשים אשר לא הספיקו לראות את הע"קים בזמן מלוי תפקידם, וראו בהם רק תותחנים סתם, כפי שהם מופיעים ברישום שבתקן. ואמנם, לא היתה סיבה שתאלצם לנהוג אחרת. היחס היפה ששרר בחזית והנהוג שנוצר שם נשכחו, והע"קים ירדו בבת אחת ממעמד המפקדים למעמד הרוב, המ-

בצע את העבודה המכנית בלבד. אין להתפלא על כך ששינוי יחס פתאומי זה, הביא את הע"קים לידי התמרמרות והם התאוננו בפני מפקדיהם. אך ללא הועיל.

ואז החל תהליך משונה במקצת. הע"קים החלו עוברים לאט לאט לתפקידים אחרים, לפקידות, אפי-סנאות, תרבות וכיו"ב. העברות אילו אופשרו להם ע"י מפקדי הסוללות והגונדות, אשר הכירו אף הם בחוסר ההגיון שבמצב הקיים, וכיום כמעט שלא נמצאים עוד ע"קים בתפקידם הראשוני. אין טעם להאשים את מישהו בכפיות-טובה, או להתריע על אי-צדק משוע. ההצעה היחידה המתקבלת על הדעת היא לשים קץ למצב אבסורדי זה, ולתקן אותו הן לטובת התותחנות והן לטובת הע"קים הנוגעים בדבר.

כיום, שעה שעומדים אנו לצקת את יסודות התותחנות בארץ אל לנו להתעלם מבעיה זאת. לא יתכן לתת לאנשים תפקידים אחרים וחשובים מבלי לתת להם דרגות בהתאם לתפקידיהם. אין להניח שימצאו בעתיד חיילים אשר יסכימו לקבל תפקידים "עונתיים" בצבא. קיימות רק שתי אפשרויות: או לתת לע"קים דרגת סמל או לבטל בכלל את המעמד הזה בהוסי-פנו לכל סוללה קצין נוסף. יהא הפתרון אשר יהא, אבל מן הדין שיבוא במהרה.

"עוזר-קצין"

בעקבות "מקרב לטרון"

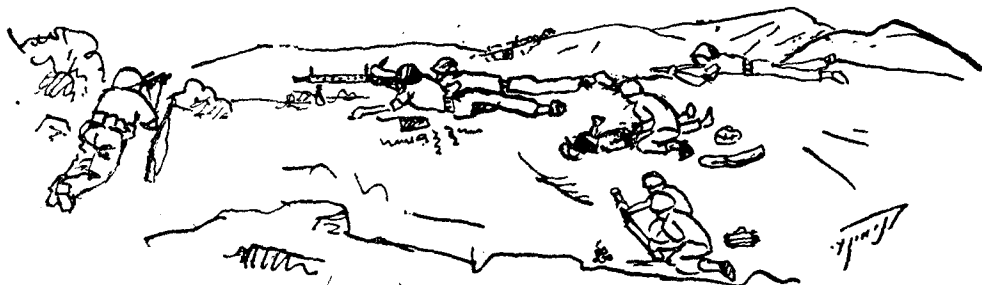
א

לפי התכנית היה על יחידת התותחנים להציב את נשקה בשעות החשכה הראשונות. לטוח עם שחר לתפקידי אש-מגן והדיפת התקפות-נגד, לאחר התקפת-לילה שקטה וכבוש היעדים. כמו כן אין, ירח בהיר" מתאים לצרכי טווח אלא בתנאים אידיאליים. כך שהפרטים שנמסרו והצורה שבת נמסרו לא היו מדויקים, ויכלו להטעות את הקורא. מחוסר מכשירי קשר מתאימים ואמון מספיק, אי אפשר היה להוציא קצין תצפית קדמי עם היחידות התוקפות, אבל תצפית-קבע היתה במקום טוב, ועזרה לא במעט לנסיגת כוחותינו ולעצירת האויב ביום המחרת.

עלי להוסיף עוד שקשה למפקד מחלקה בשדה לקבוע את היקף וכמות האש הניתנת על ידי התותחנים, בעקר בפעולה בקנה מידה גדול. ברור שתוצאת התותחנים היתה חלשה ביחס, והסבות ידועות.

קראתי בענין רב את הרשימה ומצאתי את אופן מסירת הדברים מענין וממצה. ברצוני רק להעיר הערות מספר לגבי דיוק הפרטים ברשימה והערה כללית למערכת — יש לבדוק בפרטים לפני הפרסום ולא לתת את הגושפנקא של הדפוס אלא אם כן ברור שכל מה שהודפס מתאים למציאות. השתתפתי בפעולה זו כמפקד סוללת התותחנים, ליד החטיבה הפועלת.

עבוד פרטי תכנית הפעולה נעשה בפגישת סגל הפקוד החטיבתית, בה השתתף גם מפקד הגדוד אשר פעולותיו מתוארות ברשימתכם. פגישת תאום זו לא התקיימה, רק בשעה 2400... בכלל נמצא מפקד התותחנים במקום כבר יותר מיממה, ולא הגיע באחור... אין טעם לתלות, איפוא, את הקר-לר בסתם, "שעיר-לעזאזל".

המערכה כולו. כמו כן, הרי בהחלט אינו נכון מה שנכתב בקשר למכ"י של "הגדוד השני". אני הייתי הראשון מבין חיילי שלושת הפלוגות — א' וב' של הגדוד המתואר ברשימה, ופלוגה ב' של "הגדוד השני" — אשר הגיע למכונות הזירה. מסרתי הוראות מתאימות כדי לכוון את אש המכ"י. הייתי בין מארגני המשלט 314.2 ולבסוף הוצאתי את קצין החבלה של הגדוד המתואר מקו האש בהיותו פצוע. נוסף להשלמת סיפור המעשה של "הגדוד השני", מן הראוי, לדעתי, להוסיף ולתאר את ההתקפות על לטרון שקדמו לפעולה זו ב־24 למאי, ואת אלו שבאו לאחריה, כדי לתת תמונה שלמה ככל האפשר של הנסיגות לפריצת הדרך לירושלים.

סגן / 1 בני בן־ארצי

התיאור נקי לגמרי מאידיוקים וטעויות. על אף העמל שהושקע בבדיקת העובדות, אך עם זאת יש לזכור שפרשת־קרב זו נקבעה מתוך המסכת השלמה של הפעולה לכבוש לטרון ולפריצת הדרך כולה, ובתיאור הפרשה נמנעו במתכוון מלהזכיר את הגורמים האחרים אשר פעלו באותה זירת־קרב ואשר בלי ספק השפיעו הן על מצב שתי הפלוגות, והן על התפתחות הפעולות כולה.

הסתערות על מערך עמדות מבוצר

ברן בין הבצורים, ויש להגיה כי קרב־אש כזה יתפתח אפילו אם מגיני־הבצורים ירותקו על ידי אש של יחידות מסייעות מצד־התוקף. לעומת זה אין לדבר כלל על יעילות אש אנפילדית לגבי שריון שיעבור ראשון בין הבצורים, יפרץ אותם ויפנה אחר כך לכוננים אחרים לשם בצוע משימתו. נשק אנטי־טנקי העומד לרשות יחידות הרגלים של המגן, לא יכול להביא את התוצאה המקווה, באשר המגנים יהיו עסוקים עם מספר יותר גדול של מטרות. אם השריון אוגף, הרי הוא יכול להעסיק את בצורי הקו השני, ובאופן כזה להגן על עורף הכוח התוקף שהגיע בינתיים למקום, לעסוק במלאכת האגוף שלו. מאיר גלבעי

מושב יחסי, ובמקרה הנדון חייב להתחס לרוב לפריצה בסדקים של חיות.

אקוה שתתקנו את הרשימה בהתאם להערות אלה. כן רצוי היה להוסיף ולהרחיב את רקע קרב בות לטרון עד פתיחת דרך הגבורה, ולנתח עניגית את הסבות לכשלונות באותה זירת פעולות.

אפרים שורר, רב־סרן
חיל־התותחנים

ב

קראתי את תאורי המפקדים על קרב לטרון ב־24.5 אשר הופיעו ב"מערכות" (נ"ט), וברצוני להעיר הערות מספר.

השתתפתי בקרב המתואר, במסגרת הגדוד השני, ביחידה אשר צריכה היתה לכבוש את דיר־איוב. בתאורי המפקדים חסרים פרטים אשר הם לא ידעום, פרטים אלה היה בכוחם לשנות את פני תיאור

הערות המערכת: מן הראוי להפנות את כותבי שני המכתבים הנ"ל להקדמה לפרשת "מקרב לטרון" (בחוברת נ"ט). באותה פרשת־קרב נמנעה המערכת מנתח כל שהוא של הקרב ומהלכיו, אין שם אלא תיאור פעולתן של שתי פלוגות, על יחידות המשנה שלהן. תאור זה נכתב לאחר ברור ובחינת כל המהלכים עם מפקדים וחילים שהשתתפו באותה פעולה. כמובן, שאין

מערכת "מערכות" מעירה למאמר "הסתערות על מערך עמדות מבוצר" (חוברת נ"ט), כי חטיבות טנקים שנועדו לפעולות אגוף והסתערות עצמאיות באות כמעט תמיד אחרי חטיבות הרגלים הראשונות. אופן בצוע כזה נראה לי בלתי יעיל מכמה בחינות. כאמור, במאמר הנ"ל, מכילות תבות השדה אשנבי יריה במגמה אנפילדית. חיל־הרגלים שעובר ראשון בין שתי תבות כאלה יהיה מטרה טובה לאש כזאת בלי יכולת להגיע שלם לעמדות ההערכות שלו לאגוף ולהסתערות־מאחור על קרב הבצורים הראשון. היות ויחידות רגלים כאלה הן מוגבלות בתחמושתן, גם לא היכלנה למלא את תפקידן העיקרי באם יסתככו בקרב־אש בזמן מדי

הערות המערכת: א. אש אנפילדית — דהיינו, מהדד — היא המסכנת ביותר רכב־שריון. ב. "אגוף" הנ"ל